

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

Διδακτική Ενότητα: ΜΕΣΑ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Εφημερίδα

- το κύριο όργανο της δημοσιογραφίας.
- άνεση και επιλογή θεμάτων.
- δεν περιορίζεται σε απλή παράθεση γεγονότων αλλά κρίνει, εκφράζει γνώμες, προσπαθεί να επηρεάσει ή τελεί υπό την επίδραση ορισμένων κατευθύνσεων [πολιτικές τοποθετήσεις κ.λπ].
- εργοδοτεί πολλά άτομα [δημοσιογράφοι, σκιτσογράφοι, διορθωτές, τυπογράφοι κ.λπ].

Κίτρινος Τύπος

εντυπωσιακή προβολή γεγονότων και σκόπιμα προκλητικός τρόπος δημοσίευσης σκανδάλων, με σκοπό την προσέλκυση αναγνωστών και την αύξηση της κυκλοφορίας.

Χαρακτηριστικά γνωρίσματα κίτρινου Τύπου

- πηχυαίοι τίτλοι και πολύχρωμα σκίτσα
- δημοσίευση άσεμνων φωτογραφιών, παραποίηση αλήθειας / διαστρέβλωση ή απόκρυψη γεγονότων, χυδαιολογία σε βάρος γνωστών και ευυπόληπτων προσώπων
- δυσφημίσεις και συκοφαντίες αντίθετες προς τους κανόνες της δημοσιογραφικής δεοντολογίας

Ελευθερία Τύπου [ελεύθερη έκφραση ιδεών και απόψεων]

- το πρώτο από τα ατομικά δικαιώματα και προστατεύεται ως ατομική ελευθερία
- συχνά η πολιτεία περιορίζει την ελευθερία του τύπου για να μη βλάπτει την ελευθερία και τα συμφέροντα άλλων συγκεκριμένων πολιτών, ενώ άλλοτε για να αποφύγει την κριτική
- ο περιορισμός της ελευθεροτυπίας βλάπτει το κοινωνικό σύνολο.

Τα γενικά πλεονεκτήματα του Τύπου

- δίνει πληροφορίες με λεπτομέρειες και αναλύει τα κυριότερα θέματα που αφορούν την κοινή γνώμη
- ικανοποιεί ποικίλες ανάγκες [κοινωνικά, πολιτικά, πολιτιστικά, καλλιτεχνικά, οικονομικά θέματα κ.λπ.] και διαφορετικές ομάδες αναγνωστών ταυτόχρονα
- προσαρμόζει την ανάγνωση στην προσωπικότητα του αναγνώστη
- υπάρχει η δυνατότητα επιλογής θεμάτων
- υπάρχει η δυνατότητα διακοπής ανάγνωσης και συνέχισή της κάποια άλλη στιγμή
- είναι το πιο οικονομικό μέσο πληροφόρησης
- έχει το πλεονέκτημα της διάρκειας

Σύγκριση του Τύπου με άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης

Ο Τύπος αν και είναι το αρχαιότερο μέσο ενημέρωσης [έχει ζωή αρκετών αιώνων] εντούτοις διατηρεί ακόμα την ισχύ του, γιατί:

- η πνευματική τροφή που δίνει στους αναγνώστες είναι πιο «εύληπτη» από τα άλλα μ.μ.ε.
- είναι μόνιμη μπροστά στον αναγνώστη και μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να την απολαύσει.
- τα άλλα μ.μ.ε. προσφέρουν σε πιο τυποποιημένη μορφή τη γνώση και είναι φευγαλέα – προσωρινή.
- μπροστά στην εικόνα και τον ήχο της τηλεόρασης ο άνθρωπος αιχμαλωτίζεται και έτσι νιώθει λιγότερο ελεύθερος σε σχέση με τον τύπο που ο άνθρωπος έχει κυρίαρχο ρόλο.

Γιατί ο Τύπος ονομάστηκε «τέταρτη εξουσία»

- κρίνει και ελέγχει τις άλλες τρεις εξουσίες [Νομοθετική, Εκτελεστική, Δικαστική]
- ελέγχει τις πράξεις και τα λάθη της κυβέρνησης

- διαμορφώνει την κοινή γνώμη, τη στάση των ατόμων για τα γεγονότα της καθημερινής ζωής
- ενημερώνει τις πλατιές λαϊκές μάζες με άρθρα, σχόλια, κριτικές
- ωθεί τους πολίτες στην ενεργό συμμετοχή για την επίλυση ποικίλων κοινωνικών προβλημάτων
- προβάλλει τα προβλήματα και τα αιτήματα των εργαζομένων
- καθοδηγεί, διαφωτίζει, παιδαγωγεί
- αποκαλύπτει και ελέγχει σφάλματα, παραλείψεις, υπερβάσεις, προτείνει λύσεις
- μελετά κοινωνικά προβλήματα, προβάλλει την πραγματικότητα
- επηρεάζει την κοινωνική και πολιτική ζωή ενός τόπου
- εδραιώνει τους δημοκρατικούς θεσμούς [μέσω της ελευθερίας του τύπου]
- υπηρετεί κοινωνικούς σκοπούς
- καλλιεργεί πνεύμα αμοιβαίας κατανόησης, σεβασμού της γνώμης των άλλων και συνεργασίας
- στιγματίζει και καταδικάζει την αυθαιρεσία της πολιτικής εξουσίας, καταγγέλλει τη διαφθορά, την παρανομία, τα σκάνδαλα, το ρουσφέτι, την κοινωνική αδικία
- αντιστέκεται σε πολιτικές αποφάσεις που αποπροσανατολίζουν το λαό ή υποθάλλουν τα συμφέροντά του
- καλλιεργεί την κριτική ικανότητα των πολιτών

Θετικές συνέπειες του Τύπου [όταν ο τύπος είναι ελεύθερος και αμερόληπτος]

- ενημέρωση πολιτών για τα γεγονότα με άρθρα, επιφυλλίδες, σκίτσα και επιστολές για ό,τι συμβαίνει στον κόσμο.
- εκπροσώπηση κοινής γνώμης στην εξουσία
- άριστο όργανο διάδοσης ιδεών
- διαπαιδαγώγηση, μόρφωση, όξυνση κρίσης
- συμβολή στην εύρυθμη λειτουργία του κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος
- ψυχαγωγία
- προβολή σκανδάλων που ίσως υποθάλλουν τα συμφέροντα του λαού
- κριτική πολιτικής εξουσίας, ηγετών, πολιτών
- προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ατομικών ελευθεριών
- συμβολή στην αφύπνιση των μαζών
- εισαγωγή νέων ιδεών, προτύπων, αξιών, ιδανικών κ.λπ
- καλλιέργεια επιστημών και τεχνών
- προώθηση γραμμάτων
- πνευματική, πολιτιστική και κοινωνική συνεργασία
- συμβολή στην άμβλυνση κοινωνικών αντιθέσεων
- εξυπηρέτηση του κοινού συμφέροντος
- συμβολή στην ηθική ανύψωση του ανθρώπου μέσω της προβολής προτύπων
- προσφορά εργασίας ➤ ανάπτυξη οικονομίας ➤ κοινωνική, πολιτική, ηθική πρόοδος πολιτών
- σε καιρό πολέμου εμψυχώνει, αναπτερώνει το ηθικό και το φρόνημα και δημιουργεί εθνική ατμόσφαιρα

Αρνητικές συνέπειες του Τύπου [όταν δεν τηρεί τους κανόνες της δημοσιογραφικής δεοντολογίας]

- κακοποίηση αντικειμενικής αλήθειας, διαστρέβλωση γεγονότων
- σπύλωση συνειδήσεων που οδηγεί στο μίσος και το φανατισμό
- πρόκληση πολιτικής διαφθοράς, σκανδαλοθηρίας
- λασπολογία, διάσχυση, διαφθορά του λαού με το ψέμα και τη συκοφαντία
- μεγιστοποίηση ασήμαντων γεγονότων, αποσιώπηση καυτών κοινωνικών προβλημάτων
- διασάλευση ηθικών και κοινωνικών αξιών
- πολιτικοποίηση κάθε γεγονότος, εξυπηρέτηση ατομικών σκοπών, σκοτεινών ιδεολογιών
- άσκηση αρνητικής κριτικής χωρίς εισηγήσεις για λύσεις και εξόργιση μαζών
- χρήση πορνογραφίας και χαλάρωση ηθικών αξιών

- πρόκληση μίσους, παθών, φανατισμών
- δημιουργία πικρίας, αγανάκτησης και απαισιοδοξίας στον πολίτη.
- εξυπηρέτηση κερδοσκοπίας
- συντελεί στην οπισθοδρόμηση του λαού ηθικά και πνευματικά
- πηγή ανωμαλίας και καταστροφών
- εξυπηρέτηση ατομικού συμφέροντος ☞ αντιστρατεύεται το συμφέρον του συνόλου
- κλονισμός δημοκρατικών θεσμών

Οι υποχρεώσεις του Τύπου σήμερα

- να είναι απόλυτος σε θέματα ηθικής και πνευματικών αξιών
- να καλλιεργεί την κοινωνική ευθύνη
- να υπερασπίζεται την ελευθερία και τη δημοκρατία, να στηρίζει τους δημοκρατικούς θεσμούς, να καλλιεργεί το διάλογο και να αμβλύνει τις κοινωνικές αντιθέσεις
- να ενημερώνει και να πληροφορεί υπεύθυνα και αντικειμενικά
- να ασκεί εποικοδομητική κριτική γεγονότων, προσώπων αλλά και να δέχεται κριτική
- να σέβεται τις παραδόσεις του Έθνους
- να γίνεται όργανο της λαϊκής κυριαρχίας
- να προβάλλει το αθλητικό ιδεώδες, το Ολυμπιακό πνεύμα, την ευγενή άμιλλα και να μην ωθεί στον κερδοσκοπισμό και το φανατισμό
- να υπηρετεί με συνέπεια τις αρχές της δημοσιογραφικής δεοντολογίας
- να είναι θεματοφύλακας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- ο δημοσιογράφος πρέπει να είναι ο Σταυροφόρος της Αλήθειας

Γιατί ο Τύπος σήμερα περνάει κρίση;

- οικονομικά, κοινωνικά προβλήματα
- εξαγορά συνειδήσεων, δωροδοκίες, λογοκρισία, αυταρχικά καθεστώτα
- πολιτική εξάρτηση και οργανωμένα συμφέροντα
- έλλειψη κοινωνικής ευθύνης
- συνήθως περιέρχεται στα χέρια μεγάλων επιχειρήσεων που εξυπηρετούν τον κερδοσκοπισμό και τον ωφελιμισμό

Προϋποθέσεις υγιούς λειτουργίας του Τύπου

- ελευθερία λόγου
- δημοκρατία [περιφρούρηση ελευθερίας έκφρασης και σκέψης]
- ύπαρξη ηθικών προσωπικοτήτων, δημοσιογράφων, συνετών και μορφωμένων ανθρώπων με επαγγελματική συνείδηση και συναίσθηση ευθύνης για την κοινωνική τους αποστολή
- ύπαρξη οργάνωσης, σύγχρονων μέσων τεχνολογίας [τυπογραφία, φωτοστοιχειοθέτηση, τηλεπικοινωνίες κ.λπ]
- ύπαρξη διεθνούς αντικειμενικής δημοσιογραφίας
- ύπαρξη ώριμων αναγνωστών
- δυνατότητα οικονομικής ανεξαρτησίας
- αναζήτηση και παρουσίαση της αλήθειας με θάρρος
- ισότιμη πληροφόρηση, πλουραλιστική παρουσίαση γεγονότων
- δημοσιογραφική δεοντολογία, προβολή ήθους και συνειδήσης

